

PM

norden

Nordisk Ministerråd

Til

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Kopi

Tel +45 3396 0200

Fra

Fax +45 3396 0202

www.norden.org

Emne

4. august 2014

13-01348-2

Rekommendationsmeddelande 32/2013 Beskyttelse av folkehelse mot endokrinforstyrrende stoffer

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer:

at det arbejdes for en reform av EUs kjemikalielovgivning for å skape klarhet om hva som defineres som stoffer med hormonfor-styrrende egenskaper, samt innlede testkrav for å identifisere disse stoffer, inklusive kombinasjonseffekt, jfr. EU- parlamentets re-solusjon av den 14. mars 2013 om beskyttelse av folkehelse mot endokrinforstyrrende stoffer.

De nordiske landes regeringer meddeler:

Hverdagen og dagligvarer inneholder mange forskjellige stoffer som tidligere ikke var en del av menneskenes miljø. Tross årelange forsøk på å kartlegge og forske i omfanget og effekten av disse stoffer på mennesker og dyr, er kunnskapen mangelfull. Det samme gjelder også reguleringen selv om saken har vært i det politiske søkelys over lengre tid.

De nordiske land er underlagt EUs kjemikalielovgivning, den såkalte REACH. I tillegg til REACH er anvendelsen av kjemikalier også underlagt flere andre EU-reguleringer. Det innebærer at de enkelte nordiske land og Norden som helhet har en begrenset handlingsfrihet når det gjelder regulering av kjemiske stoffer

De nordiske land har tradisjonelt vært meget aktive i arbeidet med å undersøke effekten av kjemikalier og utvikle en passende regulering både i EU, OECD og FN. Nordisk råd har tatt opp spørsmålet i flere rekommandasjoner. Nordisk ministerråds miljøhandlingsplan for perioden 2013-2018 setter hormonforstyrrende stoffer på dagsorden.

Nordisk kjemikalie gruppe under NMRS har finansiert og finansierer flere prosjekter og workshops om testmetodeutvikling og kriterier for hormonforstyrrende stoffer, som også blir brukt i forbrukerverker. Prosjektene bidrar til utvikling av harmoniserte testveiledninger for kjemikalier innenfor OECD og håndtering av hormonforstyrrende stoffer i EU-regelverket.

Hormonforstyrrende stoffer og kombinasjonseffekter er sentrale i NKG's arbeid med en av prosjektgruppene. En rekke seminarer og workshops er avholdt om hva der skal til for at omsætte den nåværende viden om hormonforstyrrende stoffer og kombinasjonseffekter til regulering, herunder hvordan resultater fra ikke-guideline test metoder kan anvendes i vurdering av stoffers hormonforstyrrende effekter og hvordan OECD test

guidelines til påvisning af hormonforstyrrende egenskaber inkluderes i de krav, der i forevejen er til testning af kemiske stoffer. På denne måde øges myndigheternes kunnskaper, hvilket kan påvirke diskusjonene i EU.

Utvikling av testmetoder spiller en sentral rolle for regulering av kjemikalier og utgjør grunnlaget for klassifisering og risikovurdering av kjemiske stoffer. Koordinerte aktiviteter på dette område gir muligheter for å fremme nordiske synspunkter i OECD test guideline program innenfor toksikologi og økotoksikologi. I de siste år har man i større grad fokusert på testmetode som gjelder utvikling av endokrine endepunkter til ED Test Guidelines i bløtdyr og utvikling av testmetode for utvikling av melkekjertler som endepunkt for reproduksjons giftighet.

Eldre og pågående aktiviteter innenfor nordisk samarbeid påvirker arbeidet med hormonforstyrrende stoffer i EU og OECD samt bidrar til utvikling av internasjonalt harmoniserte testmetoder. Fra nordisk perspektiv er det viktig at landenes interesser og behov særlig på grunn av klima kondisjons og økologi, samt den policy som ligger i vern og beskyttelse av menneskelig helse og miljø og politiske prioriteringer blir reflekterte inn i prioritering og utvikling av OECD's Test Guidelines. OECD's Test Guidelines for testing av kjemikalier er hjørnesteinen for risk bedømming av kjemikalier og dens bruk og kan minske utslipp av fremtidens miljø toksikanter.

Hormonforstyrrende stoffer finnes blandt andet som naturlige ingredienser av mat, som forurensning fra emballasjer, som tilsetningsstoffer (additives) i matvarer og i forbrugerprodukter. Der finnes dokumentasjon som knytter hormonforstyrrende kjemikalier til en rekke sykdommer og forstyrrelser, blant annet er utsættelse for hormonforstyrrende stoffer assosieret med øget forekomst af visse kreftformer, redusert sædkvalitet, endring i utvikling af kjønnsorganer hos gutter, for tidlig brystutvikling hos jenter, avbrutte graviditeter, utvikling av allergi, fedme eller diabetes 2. Nogle af de stoffer, der anses for at være hormonforstyrrende er visse ftalater, bisfenol A og nogle bromerte flammehemmere.

Mange av disse farlige stoffene er omfattet av EU-reguleringen REACH, Stockholm konvensjonen og evt. Flere internasjonale konvensjoner.

Det er viktig at Nordisk råd og Nordisk ministerråd påvirker de internasjonale prosesser som allerede er i gang med utvikling av testmetoder og presser på for at EU etablerer ny lovgivning, der kan støtte op om målene i det syvende miljøhandlingsprogram (7EAP) om at minimere utsættelsen for hormonforstyrrende stoffer og håndtere risikoen ved kombinationseffekter

Forslag til tiltak:

- Klargjøre hvilke stoffer anses som hormonforstyrrende
- Innføre harmoniserte krav for testning af kemiske stoffer for hormonforstyrrende effekter og utvikle harmoniserte metoder til risk analyser av stoffer med disse effekter
- Forsikre at strategi for hormonforstyrrende stoffer og kombinasjonseffekter oppnår større vern/beskyttelse for menneskelig helse og miljø med viktig vekt på forsiktighets prinsippet og minske menneskenes eksponering for hormonforstyrrende stoffer i fremtiden. Ta bort unødvendig bruk av kemiske stoffer med disse egenskaper.
- Støtte utvikling af testmetoder der kan påvise stoffer med hormonforstyrrende egenskaper og forskning i hvordan stoffer kan påvirke hormonsystemet i mennesker og dyr, med hovedvekt på kombinationseffekter, negative effekter på hunlig reproduktion, effekter på hjernens utvikling, effekter av lave doseringer af disse stoffene og effekter der

grundlægges i fostertilværelsen, men først viser sig sent i livet.

- øke generell informasjon om helseskader av hormonforstyrrende stoffer, så forbrukerne kan ta opplyst beslutning om sin livsstil og aktiviteter.
- Støtte opp om globale prosesser, eksempelvis under den globale kemikaliestrategi SAICM.

Regeringerne anser hermed at rekommandationen kan afskrives.